

מחקר עמדות – טיפוח מצוינות בחינוך העמותה למצוינות בחינוך

רפי סמית

אולגה פניאל

דצמבר 2006

מתודולוגיה

- ריאיון טלפוני של 4 קבוצות:
    - 400 הורים לילדים בכיתות ה'–י"א (מתוכם 5% כאלו שילדיהם לומדים במסגרת "מצוינות 2000")
    - אנשי מערכת החינוך:
  - 300 מורים שמלמדים בחטיבות הביניים ובתיכונים (מתוכם 10% מלמדים בבתי ספר שיש בהם תוכנית "מצוינות 2000")
  - 70 מנהלי בתי הספר
  - 24 מנהלי מחלקות החינוך
- איסוף המידע נעשה בין 20 בנובמבר ל-10 בדצמבר 2006.

חלק א' – מערכת החינוך – תמונת מצב

• רוב ההורים ואנשי מערכת החינוך חושבים ש:

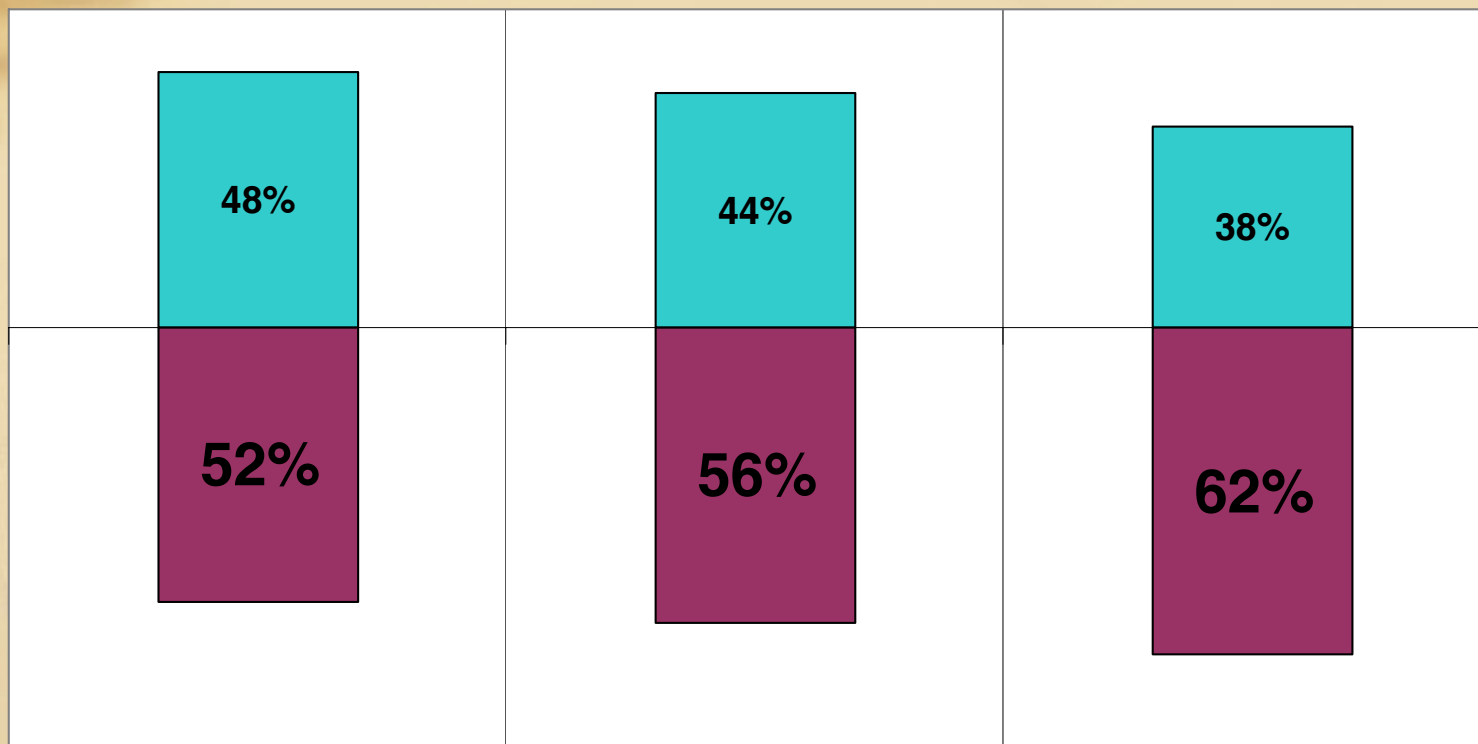
– הישגי התלמידים בארץ נמוכים

– לרוב התלמידים לא מתאפשר למצות את הפוטנציאל שלהם

– מערכת החינוך אינה מקנה כלים ומיומנויות להתקדמות בעולם המודרני

– מערכת החינוך לא עומדת בקצב השינויים בחברה

כיצד היית מדרג/ת את רמת ההישגים של כלל התלמידים במערכת החינוך בארץ?

מנהלי מחלקות החינוך

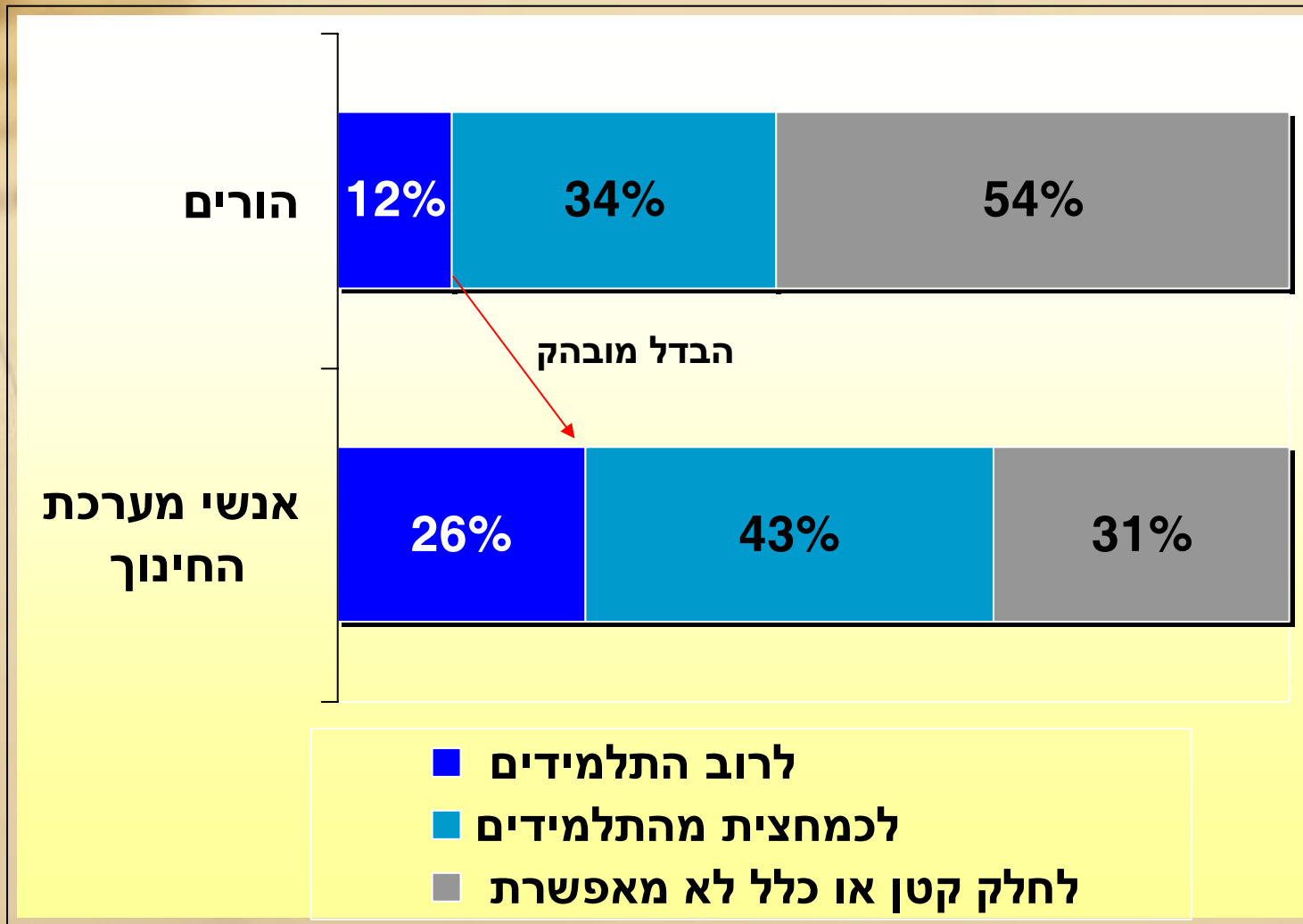
מורים ומנהלי בתי
הספר

הורים

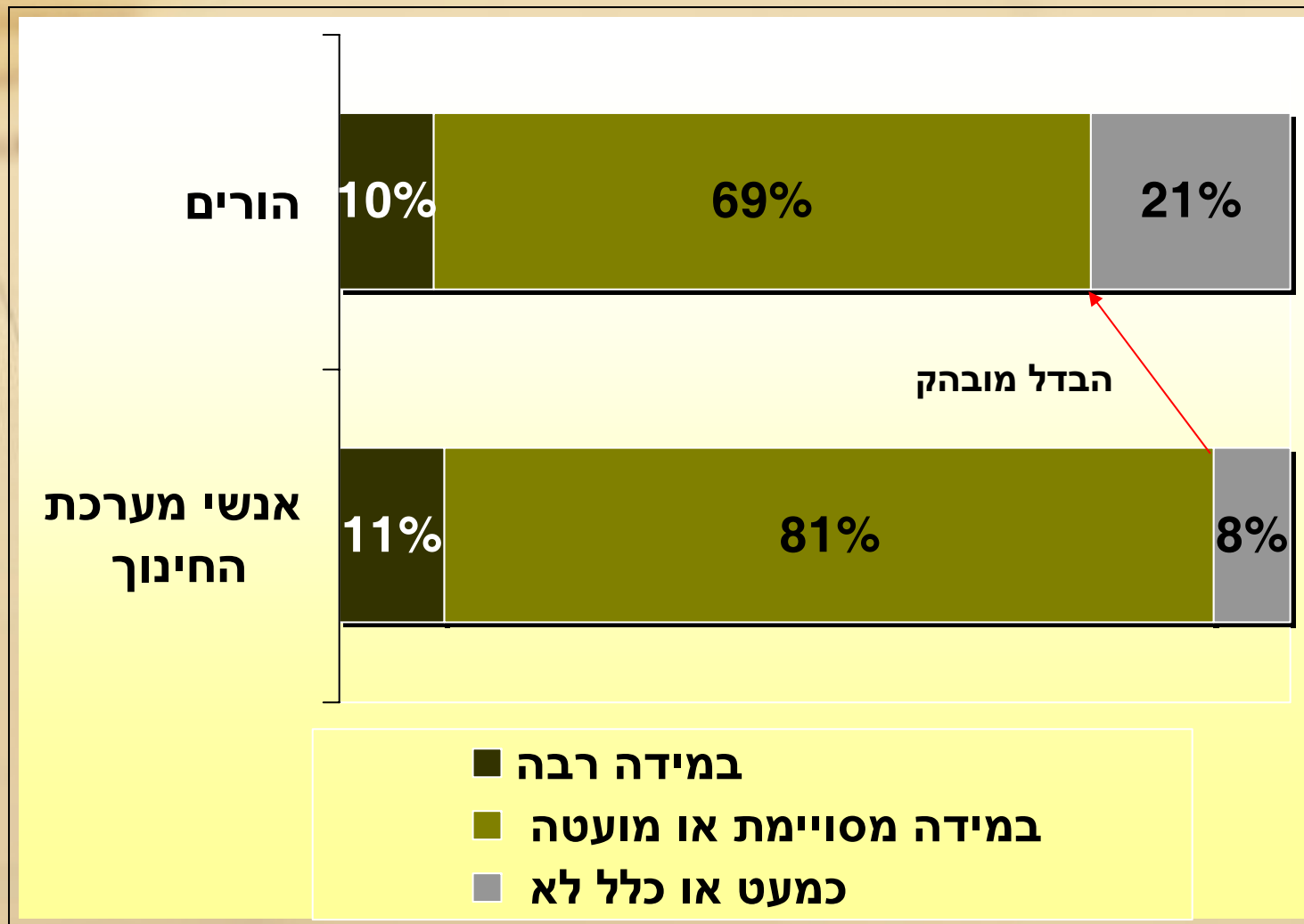
גבוהים

נמוכים

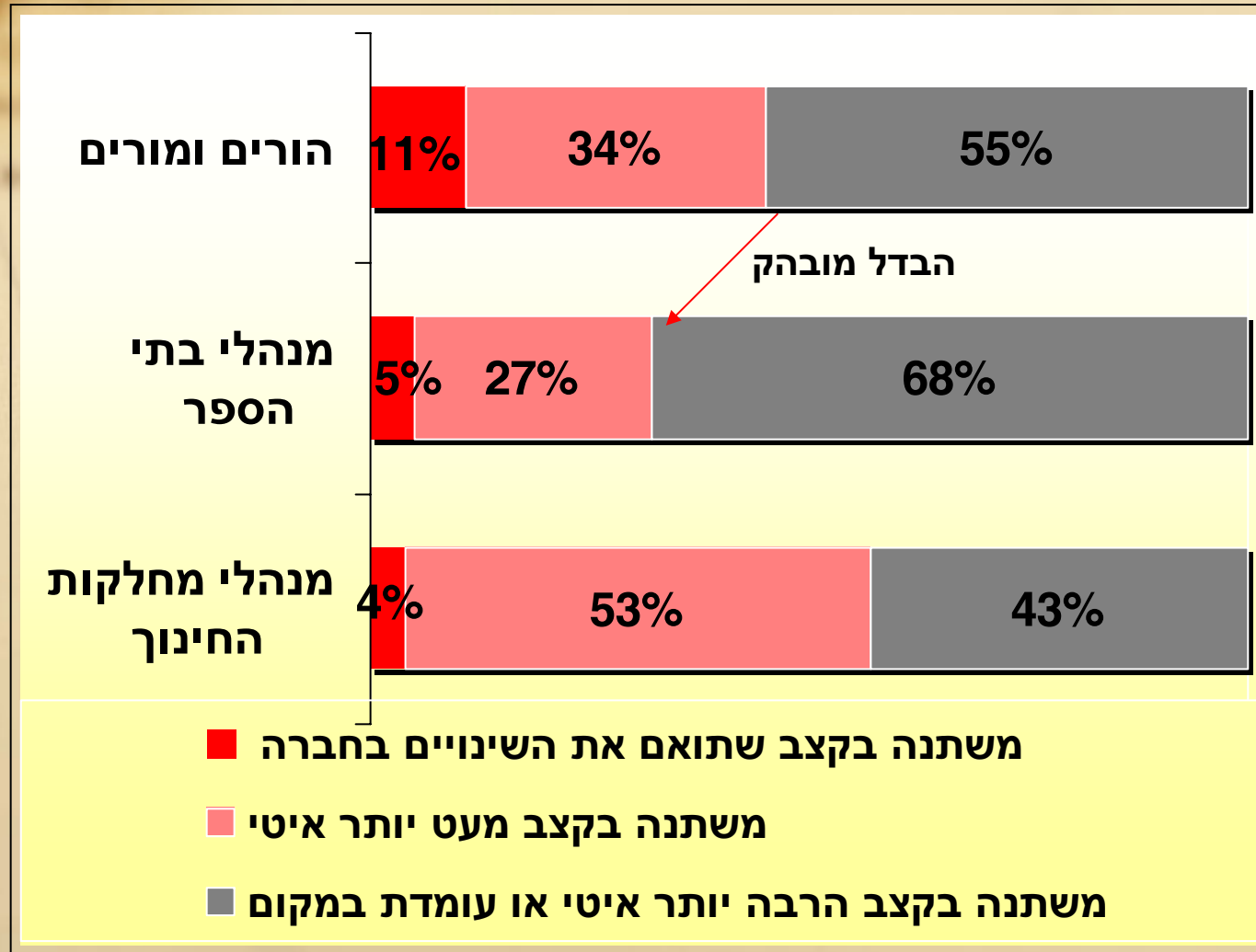
לאיזה חלק מהתלמידים, לדעתך, מערכת החינוך בארץ מאפשרת למצות את הפוטנציאל?

האם מערכת החינוך מקנה או לא מקנה לתלמידים כלים ומיומנויות שיעזרו להם להשתלב בעולם הטכנולוגי המתקדם?

האם קצב השינויים במערכת החינוך תואם או לא תואם את קצב השינויים בחברה?

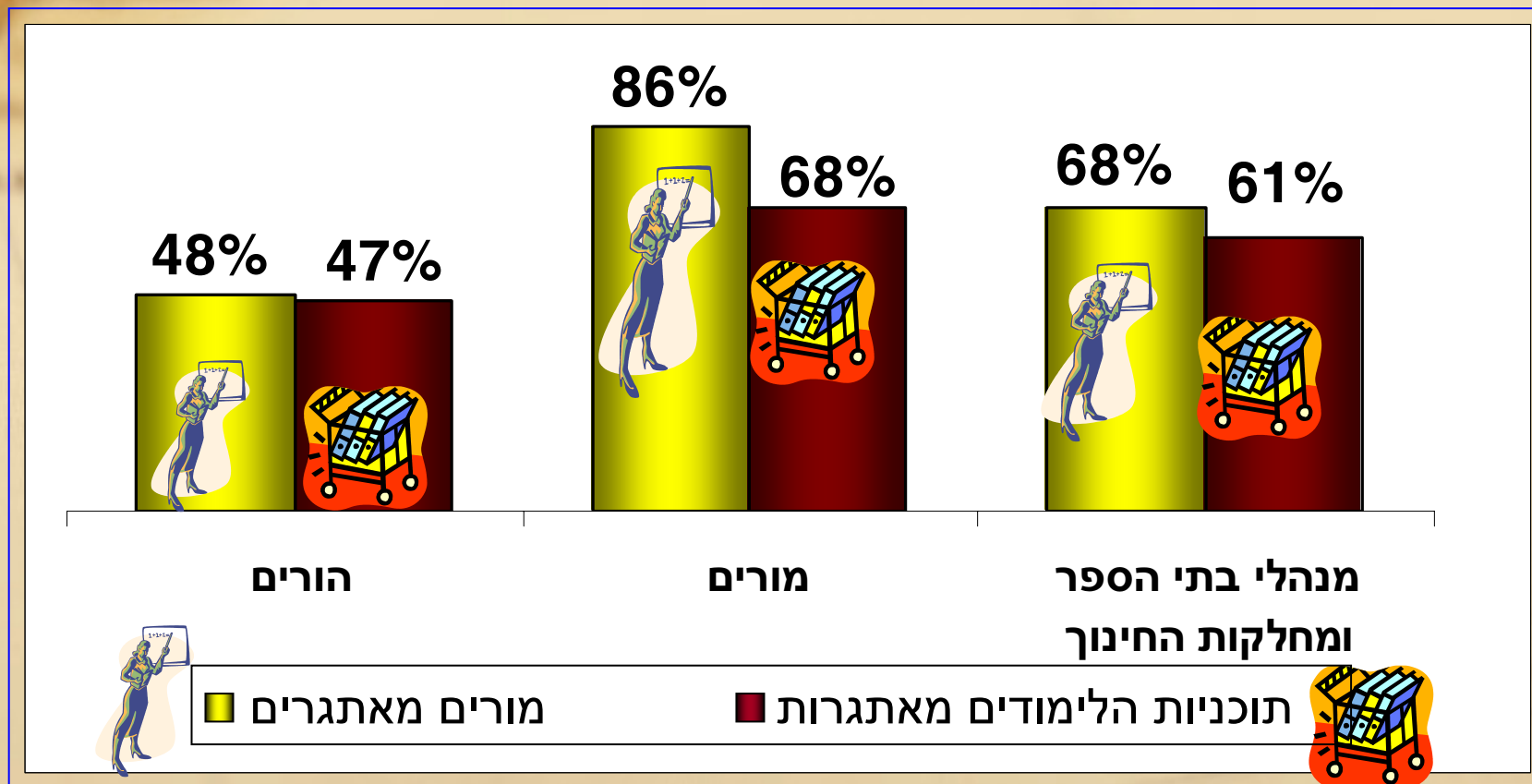

•עמדות הורים ומורים דומות.

•מנהלי בתי הספר מרגישים שלא מסוגלים ליישם את המשימה (לא מצליחים להדביק את קצב השינויים).

האחוז שציין
שמאתגרים
"במידה רבה או
מסויימת"

באיזו מידה המורים ותוכניות הלימודים
מתגרים את התלמידים

• מורים: המורים מתגרים את התלמידים, תוכניות הלימודים – פחות.

• הורים: אכזבה מהמורים ומתוכניות הלימודים.

• מנהלים: % לא מבוטל טוען שהמורים והתכניות לא מתגרים.

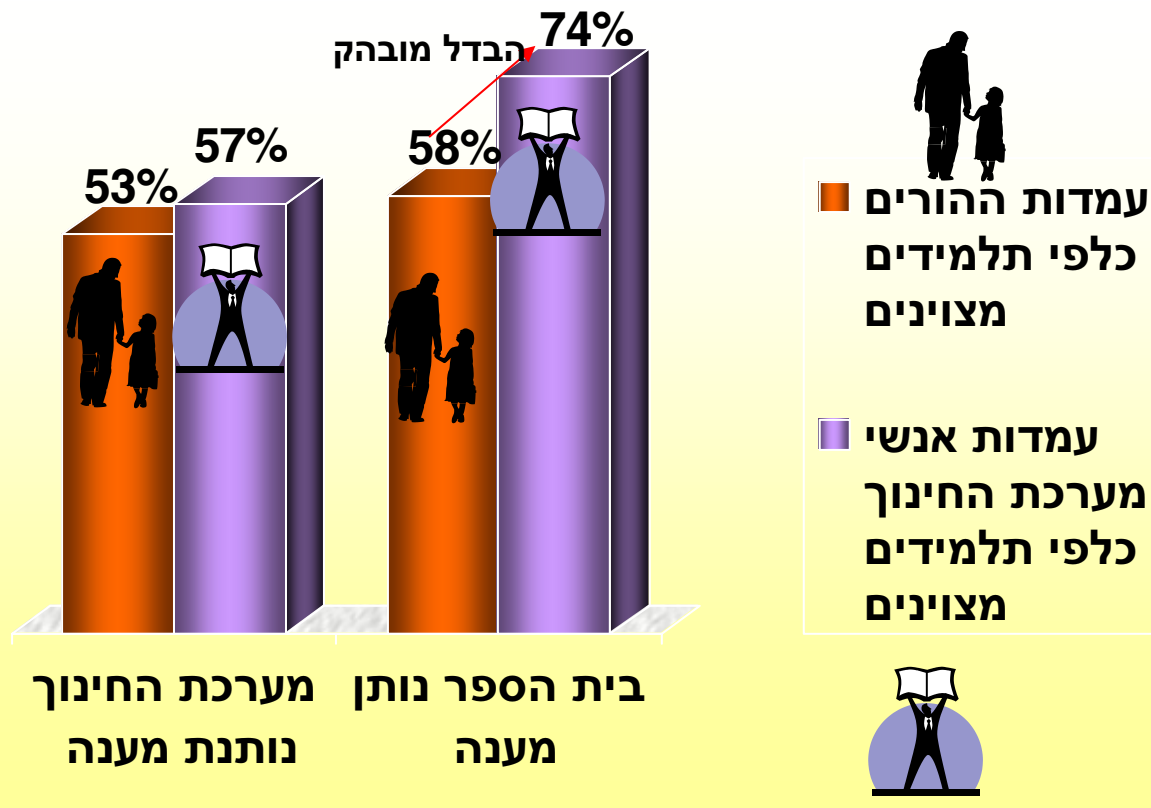
חלק ב' - עמדות כלפי תלמידים מצוינים ומתקשים

- כמעט מחצית מההורים חושבים שאין מענה לתלמידים מצוינים .
- עמדות מנוגדות באופן מובהק בין הורים לבין אנשי מערכת החינוך ביחס למתן מענה לתלמידים מתקשים.

באיזו מידה מערכת החינוך נותנת מענה לטיפול
וקידום תלמידים מצוינים?

האחוז שציין
שנותן/ת מענה
"במידה רבה או
מסויימת"

באיזו מידה בית הספר בו לומד ילדך נותן מענה
לטיפול וקידום תלמידים מצוינים?

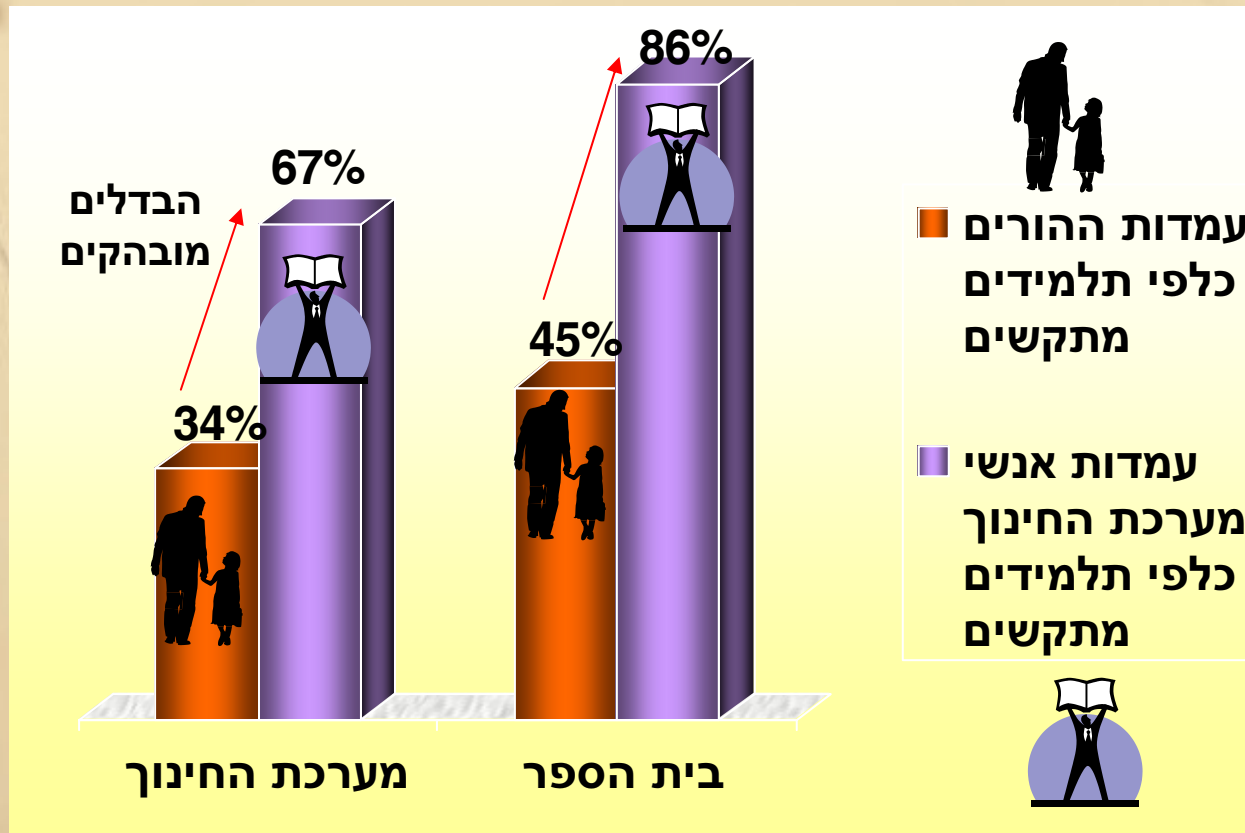

• עמדות שונות (באופן מובהק) בין הורים לבין אנשי מערכת החינוך ביחס לבית הספר.

באיזו מידה מערכת החינוך נותנת מענה לצרכי תלמידים מתקשים?

האחוז שציין שנותן/ת מענה "במידה רבה או מסויימת"

באיזו מידה בית הספר בו לומד ילדך נותן מענה לצרכי תלמידים מתקשים?

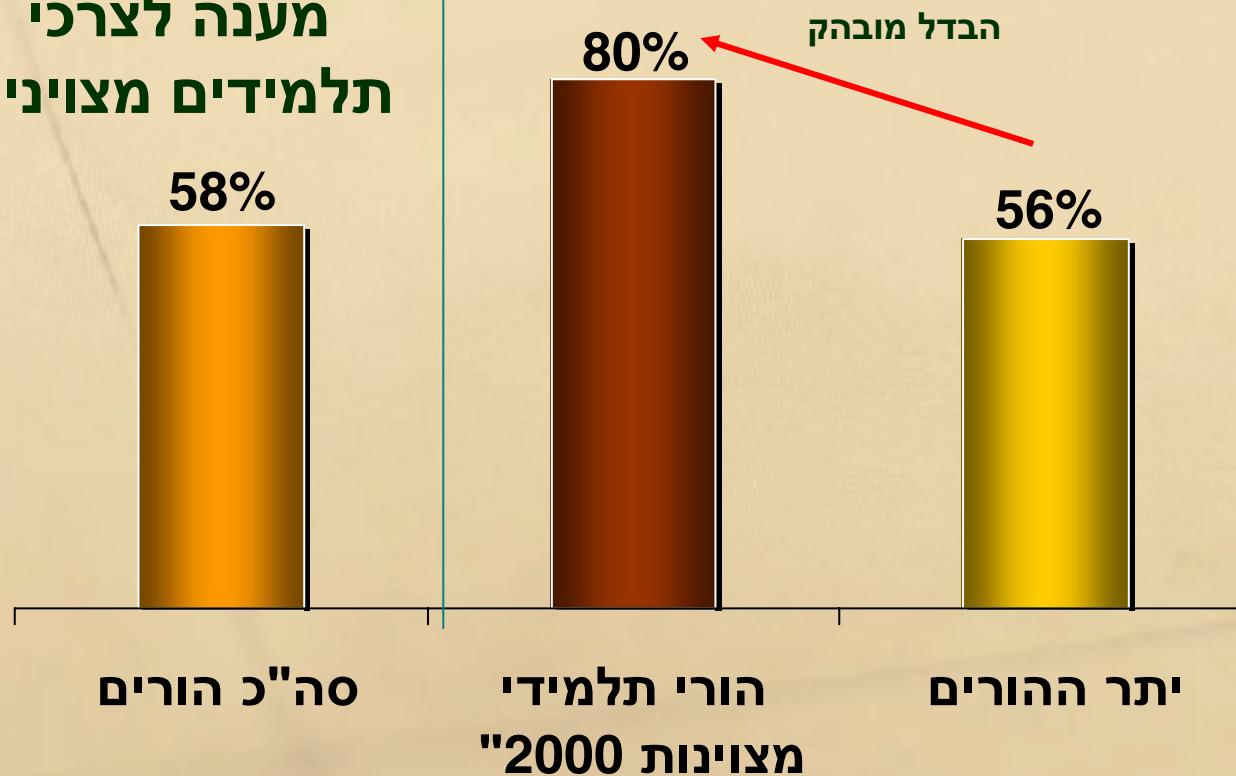
• תפיסת רוב ההורים: אין מענה לצרכי תלמידים מתקשים.

• רוב אנשי מערכת החינוך: יש מענה.

באיזו מידה בית הספר בו לומד ילדך נותן מענה לטיפוח וקידום תלמידים מצוינים?

השוואה בין הורי התלמידים של "מצוינות 2000" ליתר ההורים

האחוז שציין שבית הספר נותן מענה לצרכי תלמידים מצוינים

עליה משמעותית בשביעות רצון של ההורים אשר בבית הספר של ילדיהם מופעלות תוכניות למצוינות.

"קונצנזוס": יש צורך בטיפול מצוינות

"טיפול מצוינות" – טיפוח תלמידים מצויינים באמצעות מסגרות נפרדות ו/או תוכניות לימוד שונות כמו: הקבצות, תוכניות העשרה, כיתות-אם נפרדות וכדומה

78% • הורים -

94% • מורים -

82% • מנהלי בתי הספר –

75% • מנהלי מחלקות החינוך –

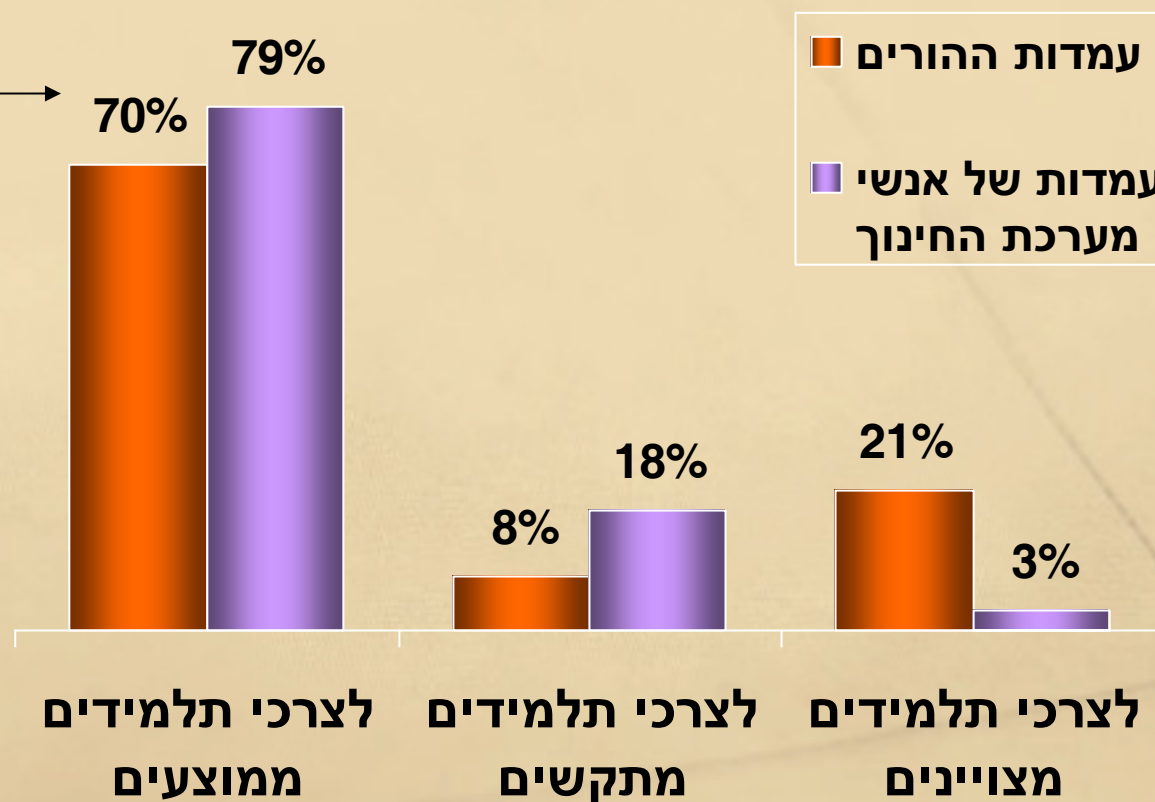
חלק ג' - חלוקת משאבים – תמונת מצב

- **בתי ספר מטפחים בינוניות**
- **חלוקת המשאבים אינה מאפשרת לתלמידים למצות את הפוטנציאל שלהם**
- **הורים משלמים מכיסם לצורך קידום ההישגים הלימודיים.**

מערכת החינוך מעודדת בינוניות

מערכת החינוך בארץ, כפי שהיא היום, נותנת מענה בעיקר:

רוב מובהק של הורים ואנשי מערכת החינוך מסכימים שמערכת החינוך נותנת מענה בעיקר לתלמידים ממוצעים.

הכסף במערכת החינוך לא מחולק נכון

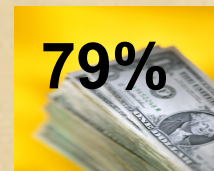
האם את/ה מסכים/ה לדעה שהאופן שבו מערכת החינוך מחלקת את המשאבים גורמת לכך שילדים רבים לא ממצים את הפוטנציאל שלהם?

האם את/ה מסכים/ה לטענה שהורים משקיעים משאבים מכיסם הפרטי כדי לקדם את ההישגים של ילדיהם, כי מערכת החינוך לא מקדמת אותם מספיק?

**אנשי מערכת
החינוך**

הורים

רוב המרואיינים
מסכימים שהכסף לא
מחולק נכון

רוב הנשאלים
מסכימים שההורים
משקיעים משאבים
מכיסם הפרטי

חלק ד' – תפיסות לגבי השקעה נכונה של משאבים במערכת החינוך

- רוב בעד הגדלת ההשקעות בתלמידים מצוינים.
- רוב בעד העברת תקציבים מהשקעה בתלמידים ממוצעים להשקעה במצוינים ובמתקשים.
- במידה ותהיה תוספת תקציבית לחינוך – מחצית מעדיפים שהיא תחולק באופן שווה בין מצוינים למתקשים.
- רוב המרואיינים מעוניינים במערכת חינוך חלופית שתטפח מצוינות ולא בינוניות.

יש צורך להשקיע יותר משאבים בתלמידים מצוינים

האם מערכת החינוך בארץ צריכה להשקיע יותר משאבים מכפי שהיא משקיעה כיום, בטיפוח וקידום תלמידים מצוינים?

• צריכה להשקיע יותר:

71%	– הורים –
86%	– מורים –
83%	– מנהלי בתי הספר –
92%	– מנהלי מחלקות החינוך –

חלוקה רצויה של משאבים במערכת החינוך

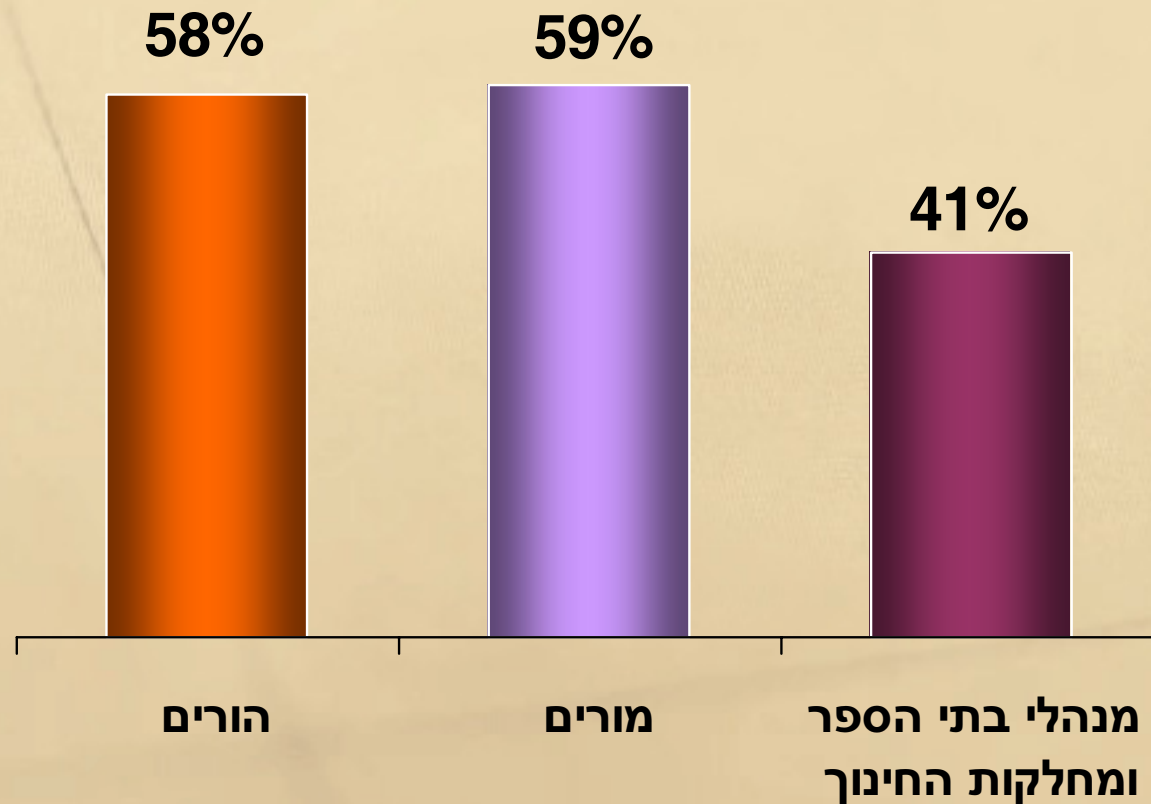
כיצד מערכת החינוך צריכה לחלק את המשאבים בין תלמידים מצוינים, ממוצעים ומתקשים? (סה"כ – 100%)

סה"כ	השקעה במתקשים	השקעה בממוצעים	השקעה במצוינים	
100%	36%	36%	28%	הורים
100%	34%	37%	29%	אנשי מערכת החינוך

• עמדות דומות של ההורים ושל אנשי מערכת החינוך: השקעה שווה פחות או יותר ב-3 קבוצות התלמידים.

לו היה נפתח באזור מגוריה בית הספר עם דגש לקידום אותם 15% מהתלמידים בעלי הישגים ומוטיבציה (מצוינים), האם היית שוקל לרשום את ילדך לבית ספר כזה תמורת תשלום של כ-500 ₪ לחודש?
עובדי מערכת החינוך - האם היו ממליצים להורים לרשום את ילדם לבית ספר כזה?

האחוז שציין "בטוח + חושב שכן"

• רוב ההורים מעוניינים במערכת חינוך חלופית שתטפח מצוינות, גם במחיר של תוספת תקציב מצידם.

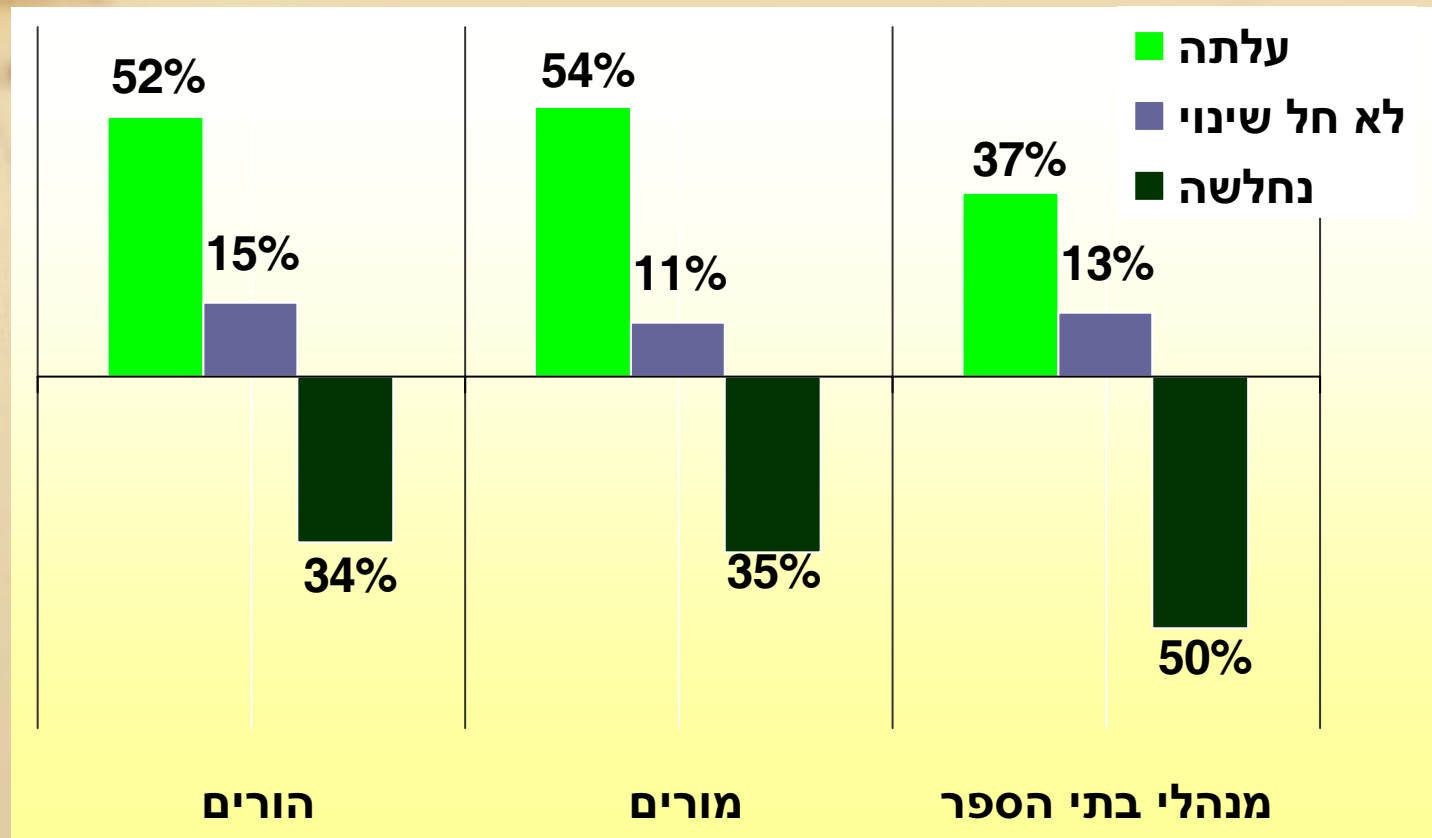
לגבי המנהלים: פחות, כנראה לא מעוניינים "לוותר" על תלמיד מצוין.

עמדות הציבור כלפי טיפוח מצוינות בחברה הישראלית

- רוב ההורים והמורים חושבים שהשאיפה למצוינות, כערך בחברה הישראלית, התגברה בשנים האחרונות.
- מערכת החינוך, המגזר הציבורי והמשטרה דורגו במקום הנמוך ביותר בטיפוח מצוינות.

שינוי בעמדות כלפי מצוינות

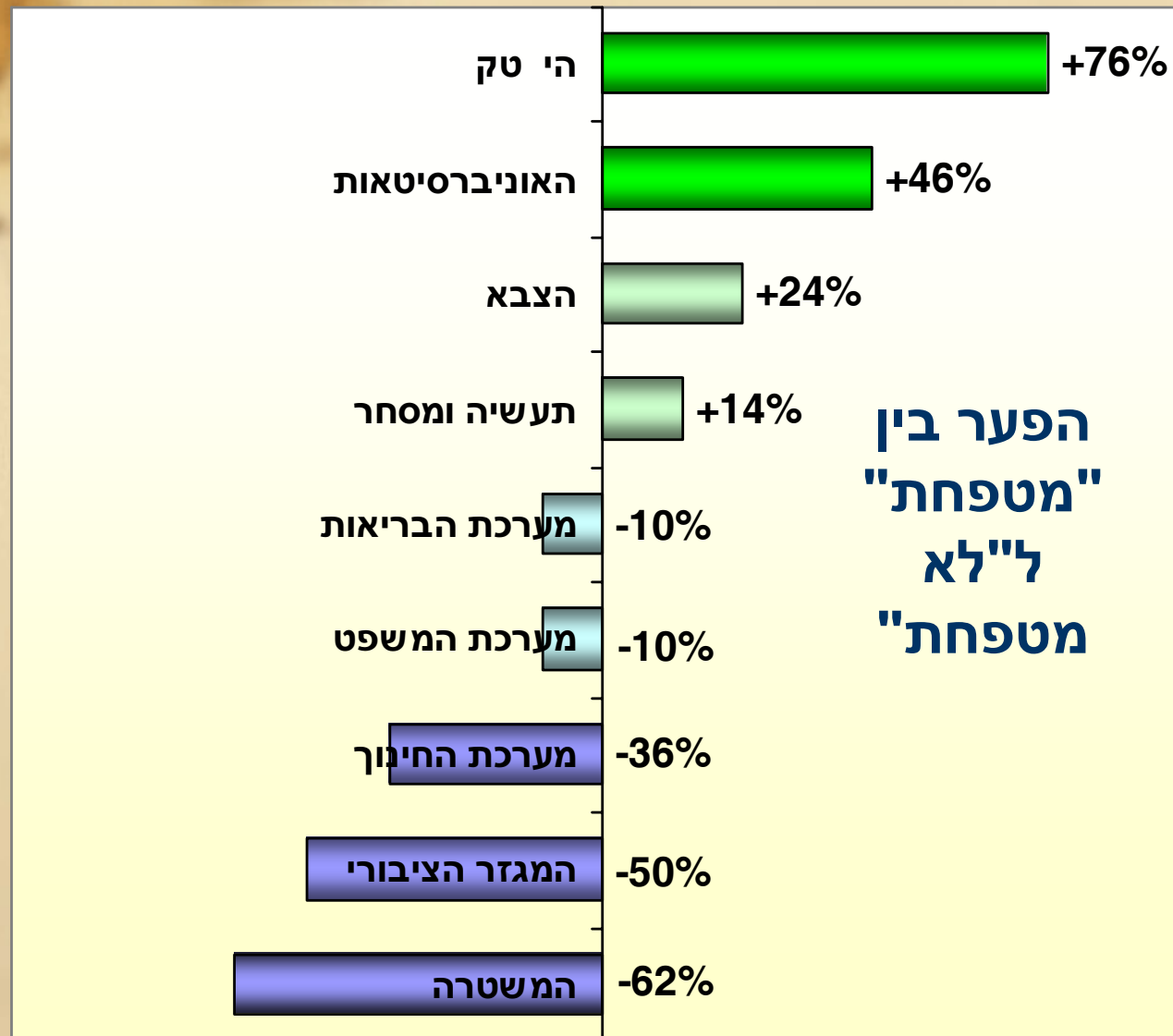
האם בשנתיים – שלוש האחרונות השאיפה למצוינות באופן כללי התגברה או נחלשה כערך בחברה הישראלית בהשוואה למצב לפני 10 שנים?

הורים ומורים – השאיפה למצוינות כערך בחברה התגברה בשנים האחרונות. המנהלים פסימיים יותר.

מדרג מערכות שונות על פי טיפוח מצוינות

באיזו מידה לדעתך כל אחת מהמערכות הבאות בישראל מטפחת מצוינות:

הפער בין
"מטפחת"
ל"לא
מטפחת"

- בהי טק ובאוניברסיטאות מטפחים מצוינות.
- התפיסה הרווחת היא שבמערכת החינוך, במגזר הציבורי ובמשטרה לא מטפחים מצוינות.
- ממצאי סקר בקרב כלל הציבור הבוגר מעל גיל 18.